

Handläggare
Bengt Nilsson

Telefon
0455304704

Vår beteckning
KS 2019/1102

Er beteckning

Datum
2019-04-16

YTTRANDE 2019-04-16

Dnr Fi2018/03212/K

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Kommunenheten

Översyn av kostnadsutjämningsystemet för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

(Dnr Fi2018/03212/K)

Avsnitt 2.1 Systemet för kommunalekonomisk utjämning

Förslag: Syftet med kostnadsutjämningsystemet är att utjämna för sådana skillnader i kostnadstryck mellan kommuner och landsting som beror på skillnader i demografi, gles bebyggelse och andra strukturella förhållanden. Systemet ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att kunna tillhandahålla sina invånare service oberoende av skattekraft och opåverkbara strukturella kostnader. Detta innebär att alla kommuner och landsting ska kunna erbjuda en verksamhet på en genomsnittlig kostnadsnivå – givet strukturella förhållanden i respektive kommun/landsting – utan att skillnaden i skattesats blir alltför stor.

Svar: Karlskrona kommun tillstyrker uppfattningen att utjämna för strukturella opåverkbara skillnader i förutsättningarna att driva kommunal verksamhet.

Avsnitt 3.2.2 Följsamhet till grundläggande principer för utjämning

Förslag: Kostnadsutjämningsystemet ska

1. avse obligatorisk verksamhet inom vilken det finns
2. strukturellt betingade kostnadsskillnader av
3. ekonomisk betydelse,
4. kunna beskrivas på ett sätt som är begripligt,
5. inte vara möjlig att påverka och inte påverka lokala beslut
6. präglas av beständighet över tid samt
7. baseras på aktuella och tillförlitliga data.

Kommunledningsförvaltningen

Adress
37183 Karlskrona

Besöksadress

Telefon
0455-303000

E-postadress
kommunledningsforvaltningen@karlskrona.se

Svar: Karlskrona kommun tillstyrker principerna för kostnadsutjämningsen. För att systemet ska vara uppdaterat ställer vi oss positiva till att kostnadsutjämningsen baseras på nationell statistik som går att uppdatera årligen. I dagens system finns ett flertal föråldrade parametrar och även parametrar som inte bygger på nationell statistik vilket minskar legitimiteten och aktualiteten för systemet.

5.3 En verksamhetsorienterad modellstruktur

Jag föreslår att kostnadsutjämningsens modellstruktur förändras så att den i högre grad blir verksamhetsorienterad. Denna förändring leder i sig inte till förändringar i ekonomiskt utfall, utan handlar bara om i vilket sammanhang olika delposter redovisas. I kostnadsutjämningsen för kommuner föreslås därutöver att en ny delmodell införs och att en delmodell utgår.

Svar: Karlskrona kommun tillstyrker de föreslagna förändringarna i sak. Det är positivt att helt ny modell införs för kommunal vuxenutbildning. Det är även positivt att modell för Barn och unga med utländsk bakgrund tas bort, då den inte har kunnat kompensera för det den var tänkt för. De föreslagna förändringarna där socioekonomiska faktorer beaktas ger en mer rättvisande bild. Däremot är vår grundinställning att löne modellen som sådan tas bort helt och hållet från kostnadsutjämnings systemet då den kan antas vara påverkbar, samt att det är en faktor som bör hanteras av den egna skattekraften.

6.4.1 Beräkning av merkostnader för skillnader i lönenivå

Förslag: Merkostnader för skillnader i lönenivå ska beräknas i kommunernas delmodeller Förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg, Förskoleklass och grundskola, Gymnasieskola, Individ och familjeomsorg och Äldreomsorg samt landstingens delmodell Hälso- och sjukvård.

Svar: Karlskrona kommun avstyrker bestämt att det ska finnas någon som helst delmodell i kostnadsutjämningsen som utgår från lönenivå. Hela lönekostnadsutjämningsmodellen är helt påverkansbar för den egna kommunen, då den kan och ska hanteras av den egna skattekraften tillfullo. Kommunernas skatteuttag utgår från löneinkomster, innebärande att ett högre lönekostnadsläge totalt sett även ger högre skatteintäkter vilket därmed eliminerar behov av särskild kompensation. Det blir än mer tydligt när lönekostnadsutjämningsens effekter redovisas per kommungrupp (tabell 6.7), hur fel och ensidigt denna komponent då slår i "ett lika Sverige". Tabellen visar hur tydligt det är att variabeln helt och hållet kan och bör styras av det egna skatteuttaget. Ett alternativ att se denna lönekostnadsutjämningsen borde vara att de kommuner som idag har en negativ avgift därmed tvingas att ha ett lägre löneläge, därmed även riskerar lägre kompetens och service. Sannolikt tvingas kommunerna till lägre ambitioner för att kunna betala avgiften. Alternativt måste de höja skatten för att kunna nå samma ambitionsnivå som "storstad"

Handläggare
Bengt Nilsson

Telefon
0455304704

Vår beteckning
KS 2019/1102

Er beteckning

Datum
2019-04-08

eller "pendlingskommun nära storstad". I och med att det är påverkansbart faller syftet med kostnadsutjämnningen.

Vi föreslår att lönekostnadsmodell utgår från samtliga delmodeller i kostnadsutjämnningen. Anledningen är att vi inte ser att det går att avgöra hur stor del av löneskillnaderna som är strukturellt betingade och vad som är ambitionsrelaterat.

7.6.3 Kritik mot påverkbarhet och osäkra underlag för modellen

Förslag: Den nuvarande IFO-modellen har kritiserats av bland annat SKL och av enskilda kommuner. SKL har pekat på att variabeln Andel arbetslösa utan ersättning är instabil i den mening att oförklarliga förändringar uppstått mellan vissa år. I kommunernas svar i den enkät som utredningen skickat ut framkommer också kritik mot att variablerna Andel arbetslösa utan ersättning och Andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd i mer än 6 månader ingår i IFO-modellen. Kritiken handlar om att dessa variabler minskar incitamentet för kommunerna att förbättra möjligheterna till egenförsörjning med arbetsinkomster och att variabeln Andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd i mer än 6 månader är påverkbar.

Mot denna bakgrund har jag haft ambitionen att omarbete IFOmodellen där ovannämnda två variabler ersätts med andra förklarande variabler som bättre speglar strukturella förutsättningar för kommunernas individ- och familjeomsorg.

Svar: Karlskrona kommun tillstyrker att parametrarna Andel arbetslösa utan ersättning och Andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd i mer än 6 månader utgår ur IFO-modellen utifrån att det är påverkansbart och minskar kommunernas incitament att få ut människor i egenförsörjning.

Avsnitt 7.6.4 Andel barn och ungdomar som lever i ekonomiskt utsatta hushåll

Förslag: Ekonomiskt utsatta hushåll definieras som hushåll som har låg inkomststandard eller mottaget ekonomiskt bistånd.

Svar: Karlskrona kommun avstyrker kraftigt att parametern mottar ekonomiskt bistånd blir kvar i IFO-modellen men nu som del av definitionen på barnfattigdom (Andel barn och ungdomar som lever i ekonomiskt utsatta hushåll). Enligt SKL baseras barnfattigdomsvariabeln till 55% på föräldrars försörjningsstöd. Som nämns i punkten 7.6.3 i remissen så har parametern fått kritik för att den minskar incitamenten för kommunerna att förbättra möjligheterna till egenförsörjning med arbetsinkomster och att den är påverkbar. De argumenten blir inte mindre relevanta för att de istället ingår som

KARLSKRONA KOMMUN

Handläggare
Bengt Nilsson

Telefon
0455304704

Vår beteckning
KS 2019/1102

Er beteckning

Datum
2019-04-08

del i den nya parametern barnfattigdom. Vi föreslår att den delen av IFO-parametern utgår.

Övrigt

Svar: Utöver kommentarerna ovan så tillstyrker Karlskrona kommun förslaget i sin helhet.

Karlskrona

2019-04-16

Bengt Nilsson